

DOI 10.18524/2304-1587.2018.1(32).133971
УДК 341.01

М. О. С р куц

к ндид т юридичних н ук, доцент
Одеський н ціон льний університет імені І. І. Мечников ,
к федр конституційного пр в т пр восуддя
Фр нцузький бульв р, 24/26, Одес , 65058, Укр їн

М. М. Ячменськ

студентк
Одеський н ціон льний університет імені І. І. Мечников ,
к федр конституційного пр в т пр восуддя
Фр нцузький бульв р, 24/26, Одес , 65058, Укр їн

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРЛАМЕНТІВ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ДОТРИМАННІ ПРИНЦИПУ СУБСИДАРНOSTI В ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ ЄС

У ст тті досліджено принцип субсиді рності у діяльності Європейського Союзу, висвітлено погляди вітчизняних т іноземних н уковців стосовно поняття т сутності принципу субсиді рності, про н лізов н норм тивну б зу ЄС т міжн родні кти з цього пит ння, розглянуто основні новели Ліс бонської угоди щодо контролю з боку н ціон льних п рл ментів держ в-членів ЄС з додерж нням принципу субсиді рності у діяльності інститутів ЄС.

Ключові слов : Європейський Союз, принцип субсиді рності, Ліс бонськ угод , н ціон льні п рл менти, компетенція ЄС.

Пост новк проблеми. Із поч тку виникнення інтегр ційних процесів в Європі н ціон льні п рл менти кр їн опосередков но бр ли уч сть у н л годженні тісного співробітництва європейських держ в, у процес х розвитку інституційної побудови європейських Співтов риств. Компетенція п рл ментів обмежув л сь прийняттям рішень щодо обр ння н н ціон льному рівні урядів, які потім безпосередньо здійснюв ли упр вління Співтов риств ми, здійсненням р тифік ції з сновницьких договорів, т кож здійсненням контролю з діяльністю н ціон льних урядів. До функцій т кож н леж ло імплементування у н ціон льну пр вову систему ктів європейського вторинного пр в з для г рмоніз ції пр вових систем, одн к т ку функцію можн вв ж ти лише ре ліз цією вже прийнятих рішень т зобов'яз нь інститутів Європейського Союзу (д лі – ЄС). Н цьому роль держ вних п рл ментів обмежув л сь. Тому невип дково виникл необхідність посилення позицій н ціон льних п рл ментів т розширення їхніх функцій н європейській рені.

Ліс бонський договір укріпив позиції н ціон льних п рл ментів т розширив пр вовий п р т в з емодії з інституціями ЄС т з г лом вплив п рл ментів н формування політики ЄС.

Особливу увагу необхідно приділити статті 5 ДЕС, в якій зазначено, що національні парламенти слідкують з дотриманням принципу субсидіарності відповідно до процедури, встановленої в Протоколі. Мова йде про Протокол № 2 «Про застосування принципів субсидіарності та пропорційності» [1].

Для того, щоб чітко зрозуміти, в чому полягає реформування механізму взаємодії та співпраці національних парламентів із інституціями ЄС, важливо з необхідністю дослідити правову сутність принципу субсидіарності. Дослідження є достатньо дискусійним, тому чення зазначеного принципу не є однозначним, навпаки, багатоаспектним, оскільки відсутній єдиний підхід до правової визначеності у його розумінні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підґрунтям даного наукового дослідження стали праці відомих учених-юристів, таких як С. В. Гомцяня, С. Гоці, Е. Діффа, М. Ю. Свіцького, Т. Н. Михальова, Т. А. Васильєва, І. М. Бусигіна тощо.

Мета статті. Метою дослідження є всебічний аналіз поняття та сутності принципу субсидіарності у діяльності Європейського Союзу та ролі національних парламентів у механізмі контролю з дотриманням принципу субсидіарності у діяльності інститутів ЄС.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння сутності вищезазначеного принципу необхідно визначити етимологічне походження та розкрити значення терміну «субсидіарність». Походить слово від лат. «subsidium», що означає «підкріплення», «резерв». Даний термін використовується в широкому значенні ситуації, з якої військові вищі органи влад не відмовляються допомогти військам на периферії, однак, не зміняючи їх [2].

Існує також інший підхід щодо розуміння субсидіарності. «Subsidium ferre», що дослівно перекладається як «надання допомоги», є терміном, що визначає в правовідносинах між державними структурами з одного боку, які надають всебічну допомогу громадянам, та з іншого боку місцевими співтовариствами, які мали спільно вирішувати проблеми на основі саморегуляції та самоконтролю. Таким чином, владині структури не мали перешкодити громадянам у здійсненні ними ефективного управління [3].

Влучно зазначив у своїй науковій праці «Політик ...» німецький юрист-учений Й. Альтузі: «Оскільки суспільні консолідації утворюються з приватних, вони повинні доповнювати їх, не поглинаючи, консолідації мають функціонувати на основі співпраці, рівноправності, гармонії інтересів». Під субсидіарністю Й. Альтузі розуміє не тільки зобов'язання правителів держав до консолідації нижчого рівня, але й обов'язки останніх діяти в інтересах підтримання загального соціального і політичного благо [4].

Серед наукових кіл, як зазначалося вище, немає узгодженої одностайної думки щодо правових характеристик та значення принципу субсидіарності. Колишній Голова Європейської комісії Жак Сантер на одному із колоквіумів (Мюстріхт, 1991 рік) зазначив: «Ми знаємо, що домовленість щодо принципу субсидіарності стала можливою лише завдяки тому, що це поняття вбирає в собі різноманітні інтерпретації» [5].

Інший колишній Голова Європейської комісії Жак Делор, будучи ідеологом принципу субсидіарності, навіть пообіцяв нагородити тому, хто зможе дати більш точніше визначення поняттю «субсидіарність». Він зазначив: «Як політичний принцип, субсидіарність є більше методом кооперації, ніж

критерієм відокремлення і прегне релізувати рівногу між потребми, можливостями й відповідальністю різних рівнів прийняття рішень» [6]. Учений порівнює в системі взаємодії Співтовариств держав-учасниць із федеративним устроєм США, відповідно до якого штати здійснюють свої функції, а держава Конституцією, в межах прав, що делеговані федеральному уряду. Ж. Делор зазначає, що федеративний підхід є новити чітко, в яких випадках Співтовариств можуть, а де не можуть діяти в автономно від національних урядів [7].

У своїй роботі І. М. Бусигін відзначає, що принцип субсидіарності – це певний шлях до європейської федеральної демократії, де ЄС – федеративна національна держава, а ЄС не підпорядкований національному рівню, але субсидіарний йому [8]. А. І. Дмитрієв вважає в принципі субсидіарності певний механізм обмеження розширенню компетенції органів ЄС з порушення компетенції держав-учасниць [9].

На думку Т. Н. Михалевої, принцип субсидіарності є механізмом стримування національних органів, однак одночасно сприяє розвитку та укріпленню інтеграції [10].

Принцип субсидіарності є певним інструментом, що забезпечує розподіл повноважень між владами структур ЄС та держав-членів, оскільки у зв'язку зі стрімким збільшенням чисельності учасників ЄС, ускладнюється система взаємодії між ними, тому виникла необхідність урегулювання згаданих процесів. Тому положення щодо принципу субсидіарності прописують у статтях, ревізійні та інші провакти європейського права.

Уперше ознаки принципу були включені в Єдиний європейський контракт (договір – ЄЄА), однак його провакти регулювання обмежувало виключно сферою охорони навколишнього середовища. Стаття 25 ЄЄА встановлювала провакти, згідно якої Співтовариства здійснюють певні зусилля в області навколишнього середовища в тій мірі, в якій цілі можуть бути реалізовані на рівні Співтовариств ефективніше, ніж держави-членів ЄС [11].

Із прийняттям ЄЄА межі компетенції Співтовариств були значно розширені з порушення передчасно додержавних суверенних прав держав на національний рівень, що не могло не викликати з непокоєння з боку держав-учасниць. Як один із елементів механізму стримування повноважень Співтовариств, що збільшував їх, стаття в принципі субсидіарності, що отримав своє закріплення вже в Мюнхенському договорі 1992 року.

Фундаментальне значення принципу для діяльності Європейського Союзу було підкреслено двічі: у Прембулі – «Держави-члени сповнені рішучості невпинно сприяти створенню все більш тісного союзу європейських народів, у якому рішення приймаються з максимумом можливою увагою до громадян, відповідно до принципу субсидіарності» [12], а також у Договорі про Європейське Співтовариство у статті, що визначила межі компетенції ЄС: «Спільноті діє в межах повноважень, що їй надані цим Договором, та згідно з цілями, визначеними в цьому Договорі. У сферах, що не належать до її виключної компетенції, Спільноті діє згідно з принципом субсидіарності лише тоді й у тому обсязі, коли держави-члени не можуть належним чином досягти мети з планового ходу, а отже це краще здійснити на рівні Спільноти з огляду на мисли чи результати з пропозицій них з ходів» [13].

У зв'язку з неоднозначним трактуванням значення норми, виникла необхідність здійснити її офіційне роз'яснення з метою попередження будь-яких зловживань компетенцією інституту мити ЄС. Зключенням Единбурзької сесії Європейської ради від 11–12 грудня 1992 року були встановлені певні положення щодо додержання принципу субсидіарності. Відповідно до них, дії ЄС не є порушенням принципу значущості критеріїв: поставлені цілі не можуть «у достатній мірі» бути досягнуті державами на місцевому рівні, їх здійснення можуть бути реалізовані в «кращій мірі» на рівні ЄС. Європейський рад усталив умови, якими керуватися при визначенні дотримання принципу субсидіарності:

Питання стосується трансграничних аспектів, які не можуть бути врегульовані діями держав;

Дії тільки з боку держав чи недостатність дій з боку Союзу призведуть до шкоди інтересам Союзу та держав;

Дії на рівні Союзу призвели до явних вигідних слідків їх місцевих чи результатів порівняно з діями на рівні держав [14].

Таким чином, Зключення Единбурзької сесії стали підґрунтям для формування майбутніх нормативних актів, що розкривають суть принципу субсидіарності, саме включені до Амстердамського договору 1997 року і стали основою Протоколу про застосування принципів субсидіарності та пропорційності.

Загальний принцип субсидіарності повинен визначити пряму діяльність для інститутів, коли вони мають прийняти одностороннє рішення на основі цього принципу щодо нових дій Союзу для досягнення цілей ЄС. Відповідність принципу має бути перевірена шляхом ретроспективного контролю дій інститутів, що гарантує відсутність зловживань владою [15].

Як значить вище, національні парламенти здійснюють демократичний контроль за додержанням принципу субсидіарності при нормотворчому процесі. Такі процедури можливі завдяки так званому механізму попередження, що полягає у складанні парламентами обґрунтованої думки щодо проекту нормативного акту відповідно його принципу субсидіарності і полягає у присвоєнні проекту «жовтої» або «помаранчевої» картки в разі виявлення порушення принципу. При прийнятті рішення парламенти ділені двома голосами, в бік меркантильних парламентів кожен парламент ділен првом одного голосу.

Згідно ч. 2 ст. 7 Протоколу про застосування принципів субсидіарності і пропорційності, в разі, якщо вмотивований висновок парламентів щодо недодержання принципу субсидіарності складене не менше однієї третьої всіх голосів, якими ділені національні парламенти, то, відповідно, нормативний проект підлягає повторній експертизі. У випадку якщо це стосується проекту законодавчого акту, внесеного на основі ст. 76 Договору про функціонування Європейського Союзу щодо простору свободи, безпеки та правосуддя, необхідно, щоб висновок проти прийняття законодавчого акту дали четверть парламентів. Такі процедури носить назву «жовта картка». При повторній експертизі суб'єкт ініціативного документу – Комісія, група держав-членів, Європейський парламент, Суд, Європейський центральний банк, Європейський інвестиційний банк – прийняють умотивований рішення з лишити проект в первісній редакції, змінити його, виходячи з висновку національних парламентів, або ж відкликати його [16].

Прикладом першого з них стосується парламент ми «жовтої картки» є висновок 2012 року щодо визнання з конопроєкту, що був розроблений Комісією, тим, що порушує принцип субсидіарності. Значення з конопроєкту стосується питання обмеження прав робітників та колективні протести. Комісія висловилась з приводу того, що такі збори не порушують принцип субсидіарності, однак, проєкт все ж відхилили [17].

Якщо проєкт прийнятий в рамках «звичайної законодавчої процедури» та ініціював його розгляд Комісія, то висновок щодо невідповідності принципу субсидіарності вважатися прийнятим, якщо з нього проголосували парламенти у кількості не меншій від простої більшості голосів («помірковані картки»). У такому випадку проєкт підлягає повторній експертизі Комісією, як і ділене про вом прийняти рішення щодо злишення проєкту без змін, урештєв ти рекомендації парламентів та відповідно змінити первісний варіант відклику його. Висновок парламентів щодо невідповідності проєкту принципу вмотивований висновок Комісії щодо злишення проєкту без змін не вляється Європейському парламенту та Раді ЄС, які до моменту закінчення першого читання систематично перевіряють відповідність проєкту принципу субсидіарності, виховуючи при цьому висновки парламентів та Комісії.

Рішення щодо виявлення порушення принципу прийняється у разі його підтримання 55% членів Ради ЄС та більшістю голосів Європейського парламенту. Як наслідок, подальший розгляд проєкту не проводиться.

Протокол №2 та кож передбачає можливість неціон льних парламентів з стосувати «червону картку», що полягає у направленні скарги до Європейського Суду у випадку, якщо законодавчий акт порушує принцип субсидіарності.

Однак співпраця неціон льних парламентів із інститутами ЄС не обмежується лише процедурою переднього попередження.

Ще в 2000 році на Міжпарламентському Союзі в Нью-Йорку було розроблено Декларація Конференції Головуючих осіб неціон льних парламентів «Парламентське бачення міжнародного співробітництва на зорі третього тисячоліття», як проголосували необхідність розширення співробітництва неціон льних парламентів у сфері міжнародної політики. Декларація стала підґрунтям для зміцнення ролі парламентів не лише неціон льному, але й на міжнародному рівні, оскільки, виховуючи стрімкий розвиток процесу глобалізації, вектор діяльності неціон льний парламентів є бути направленими з забезпечення посередницьких відносин між громадянами країнами та органами процесами прийняття міжнародних рішень. Для того, щоб підсилити вторитет парламентської дипломатії, Декларацією проголошувалась необхідність надання парламентам можливості брати участь в урядових переговорах на міжнародному рівні шляхом отримання всієї необхідної інформації про хід та результати переговорів [18].

Лісбонський договір закріпив у ст. 12 провіло, згідно якого неціон льні парламенти отримують інформацію від інститутів ЄС і повідомлення про проєкти законодавчих актів Союзу. Прерогативу отримання інформації змістовно розширились як у предметному розумінні, так і в суб'єктному (парламенти стали отримувати з законодавчі проєкти не від своїх урядів,

безпосередньо від інститутів ЄС). Оскільки до цього лише Комісія могла передати неціон льним парламентам свої консультативні документи (зелені, білі книги та повідомлення). Наразі Комісія зобов'язана передати

т кож проекти з конод вчих ктів, які вон н пр вяє до з конод вчого орг ну Союзу як суб'єкт з конод вчої ініці тиви; Європейський п рл мент, Р д ЄС т кож н пр вяють проекти, т кож змінені проекти н ціон льним п рл мент м. Окрім цього, т кий обов'язок стосується т кож порядку денного з сід нь Р ди ЄС, протоколів з сід нь, річного звіту Р хункової п л ти, звіту Комісії щодо з стосув ння принципу субсиді рності, з конод вчих резолюцій Європейського п рл менту т позицій Р ди ЄС, що под ються одр зу після їх прийняття. До того ж, Ліс бонський договір у ст. 49 уст новив зобов'яз ння проінформув ти н ціон льні п рл менти щодо з явки європейських держ в, які виявили б ж ння ст ти член ми Союзу [19].

Одним із в жливих методів впливу н політику Союзу є уч сть у міжп рл ментській співпр ці Європейського п рл менту т н ціон льних п рл ментів, що передб чено в ст. 12 (f) Ліс бонського договору. Перш з все, в жлив роль у т кій координ ційній вз ємодії н лежить Конференції п рл ментських комітетів по спр в м Союзу, скорочено - COSAC (від фр нц. Conference des organes specialises dans les affaires communautaires) [20].

Ідея створення т кого міжп рл ментського орг ну виникл ще в 1989 році, коли Голов Н ціон льних Зборів Фр нцузької республіки Л. Ф біус з пропонує в гл в м п рл ментів держ в, що н той ч с були член ми Європейського Економічного Співтов риств , створити т кий орг н [21]. Було вирішено пит ння щодо кількісного обсягу Конференції, до якої м ли входити шість предст вників-депут тів спеці лізов них комісій з пит нь діяльності Союзу н ціон льних п рл ментів держ в-уч сниць, т кож шість членів Європ рл менту. Конференція м є склик тись не рідше ніж один р з з півріччя, одн к, з ініці тивою бсолютної більшості голів комісій т предст вників Європ рл менту, Конференція склик еться в поз - черговому порядку.

Відповідно до Протоколу про роль н ціон льних п рл ментів у Європейському Союзі, Конференція може перевіряти будь-які з конод вчі пропозиції чи ініці тиви, пов'яз ні з з пров дженням простору свободи, безпеки й спр ведливості, що можуть прямо стосув тися пр в т свобод окремих осіб. Т кож н д н можливість «робити будь-які звернення, до яких вв - ж є з доцільне повернути ув гу інституцій Європейського Союзу, зокрем н підст ві проектів пр вових текстів, які предст вники держ в-членів можуть з спільною згодою вирішити їм н дісл ти з огляду н х р ктер їхнього предмету».

Виключно Ліс бонським договором було з декл ров но пр во н ціон льних п рл ментів н кл д ти вето у т ких вип дк х: якщо хоч один із п рл ментів виступить проти ініці тиви Європейської р ди щодо зміни спеці льної процедури прийняття рішень н звич йну процедуру т від одноголосного голосування до голосування кв ліфікованою більшістю; у р зі відхилення одним із п рл ментів рішення Комісії Союзу щодо деяких спектрів сімейного пр в з тр нскордонними н слідк ми , які можуть ст ти предметом з конод вчих ктів шляхом звич йної, не спеці льної з конод вчої процедури.

Висновки. Як логічний висновок проведеного дослідження, підсумуємо н ступне. З вдяки новел м Ліс бонської угоди нині с мен н ціон льні п рл менти держ в-уч сниць Союзу покл дено здійснення контролюю-

чої функції щодо інститутів ЄС із метою уникнення зловживань своєю компетенцією органами. Тим же чином контроль можливий завдяки процедурі попередження, що полягає у перевірці нормативних актів парламентами, що приймаються інститутами ЄС, на відповідність принципу субсидіарності. Слід також відзначити, що інформація, як тепер є, була надана парламентами, значно збільшилася як у предметному розумінні (проекти законодавчих актів, змінені проекти, протоколи засідань, річні звіти та інші), так і в суб'єктному (отримання інформації безпосередньо від Комісії, Європарламенту, Рахункової палати тощо). З досягненням певного інтересу та здійснення впливу на політику Союзу регуляторно скликаються предстворення цільових парламентів та Європарламенту в особі Конференції парламентських комітетів по справам Союзу (COSAC).

Тим чином, можна дійти висновку щодо істотного посилення механізму впливу цільових парламентів на процедуру прийняття рішень інститутами Союзу, що є проявом сучасної тенденції до забезпечення більшої прозорості та демократичності системи управління Європейського Союзу.

Список літератури:

1. Protocol (No 2) on the application of the principles of subsidiarity and proportionality [Text] // Blackstone's EU Treaties and legislation/ N.Foster (ed.). Oxford: Oxford University Press, 2014. p. 125–128.
2. Гомцяні С. В. Динаміка розвитку субсидіарності в Європейському Союзі / С. В. Гомцяні // Вестник міжнародних органів. 2007. № 6. С. 54.
3. Світовський М. Ю. Принцип субсидіарності в історії європейської політико-правової думки / М. Ю. Світовський // Трипільська цивілізація. 2012. № 8. С. 31.
4. Althusius J. Politica. Indianapolis: Liberty Fund, 1995. P. 18.
5. Алексеев О. Б. Субсидіарність і просторове розв'язання / О. Б. Алексеев // Тексти форуму по проблематичному розвитку регіонального розвитку. URL: <http://vasilieva.a.parod.ru/mu/csi/pfo/csi/textforum2.htm> (дата оброблення: 01.06.2018).
6. Гоці С. Урядовання в об'єднаній Європі. К., 2003. С. 104.
7. Dinan D. Ever Closer Union: An introduction to European Integration. L., 1999. P. 158.
8. Бусыгин І. М. Концептуальні основи європейського регіоналізму: проблеми європейського регіоналізму / І. М. Бусыгин // Докл. Ін-т Європи РАН. 1999. № 61.
9. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право / А. І. Дмитрієв. К.: Юрінком Інтер, 2001. С. 485.
10. Михалев Т. Н. Принцип субсидіарності в праві Європейського Союзу: предельні цільовості или ее розвитие / Т. Н. Михалев. URL: <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/172850/1/145-155.pdf> (дата оброблення: 01.06.2018).
11. Єдиний європейський акт: Міжнародний документ від 17.02.1986. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_028 (дата звернення: 01.06.2018).
12. Consolidated version of the Treaty on the European Union [Текст] / Blackstone's EU Treaties and legislation / N.Foster (ed.). Oxford: Oxford University Press, 2014. P.1-20
13. Договір про з'ясування Європейської Спільноти: Міжнародний документ від 25.03.1957. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_017 (дата звернення: 01.06.2018).
14. Annex to the Conclusions of the Presidency of the European Council at Edinburgh, 11-12 December 1992. URL: <http://www.european-council.europa.eu/> (date of access: 01.08.2016).
15. Duff Andrew. Towards a Definition of Subsidiarity II Subsidiarity within the European Community / Andrew Duff. London. Buckingham Palace Road. Federal Trust for Education and Reserch. 1996. P. 9.

16. Протокол про з стосув ння принципів субсиді рності т пропорційності: Міжн родний документ від 02.10.1997. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_641 (д т звернення: 01.06.2018).
17. Brussels drops plans for EU law limiting right to strike. URL: <http://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/brussels-drops-plansfor-eu-law-limiting-right-to-strike/> (date of access: 01.08.2016).
18. Декл р ція Конференції Головуючих осіб н ціон льних п рл ментів «П рл ментське б чення міжн родного співробітництв н зорі третього тисячоліття»: Міжн родний документ від 01.09.2000. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_888 (д т звернення: 01.06.2018).
19. Ліс бонський договір про внесення змін до Договору про Європейський союз т Договір про з снув ння Європейського співтов риств // Official Journal. Серія С. 13.12.2007. Vol. 50. № 306.
20. Протокол про роль н ціон льних п рл ментів у Європейському Союзі: Міжн родний документ від 02.10.1997. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_621 (д т звернення: 01.06.2018).
21. В сильев Т. А. Влияние европейской интеграции н деятельность п рл ментов госуд рств-членов / Т. А. В сильев . URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/vliyanie-evropeyskoy-integratsii-na-deyatelnost-parlamentov-gosudarstv-chlenov-es> (д т обр щения: 01.06.2018).

Ст ття н дійшл до ред кції 01.06.2018

М. А. С р куц

Одесский н ціон льний университет имени И. И. Мечников ,
к федр конституционного пр в и пр восудия
Фр нцузский бульв р, 24/26, Одесс , 65058, Укр ин

М. М. Ячменск я

Одесский н ціон льний университет имени И. И. Мечников ,
к федр конституционного пр в и пр восудия
Фр нцузский бульв р, 24/26, Одесс , 65058, Укр ин

РОЛЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ ПАРЛАМЕНТОВ ГОСУДАРСТВ-ЧЛЕНОВ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПРИНЦИПА СУБСИДАРНОСТИ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ИНСТИТУТОВ ЕС

Резюме

Предметом исследов ния является принцип субсиди рности в дея тельности Европейского Союз , освещ ются взгляды отечественных и иностр нных ученых н понятие и сущность принцип субсиди рности, н лизируется норм тивн я б з ЕС, т кже междун родные кты, к с ющиеся этого вопрос , р ссм трив ются основные новеллы Лисс бонского согл шения в отношении контроля со стороны н ціон льных п рл ментов госуд рств-членов ЕС з соблюдением принцип субсиди рности в деятельности институтов ЕС.

Ключевые слов : Европейский Союз, принцип субсиди рности, Лисс бонское согл шение, н ціон льные п рл менты, компетенция ЕС.

M. O. Sarakutsa

Odessa I. I. Mechnikov National University,
The Department of Constitutional Law and Justice
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

M. M. Yachmenska

Odessa I. I. Mechnikov National University,
The Department of Constitutional Law and Justice
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

**THE ROLE OF NATIONAL PARLIAMENTS OF THE EUROPEAN
UNION MEMBER STATES IN ENSURING THE PRINCIPLE
OF SUBSIDIARITY IN THE ACTIVITIES OF THE EU INSTITUTIONS**

Summary

The following article analyzes the concept, substance and nature of Principle of Subsidiarity in the European Union activity. It provides a basic overview of EU regulatory framework and international acts on this issue. Special attention is paid to new mechanisms of national parliaments control over the observance of the principle of subsidiarity in the EU institutions' activities, which was provided by Lisbon Treaty.

Key words: European Union, Principle of Subsidiarity, Lisbon Treaty, national parliaments, competence of the EU.